

Motion till riksdagen

1988/89:Kr274

av Kjell-Arne Welin m. fl. (fp)

Kultur i Skåne

Ett vitalt och mångsidigt kulturliv har större betydelse för en regions utveckling än man hittills beaktat. Ett varierat kulturutbud visar sig vara en viktig förutsättning för ett företags etablering på en viss ort eller i en viss region.

Att delta i kulturskapande och ha tillgång till kulturupplevelser stimulerar den skaparförmåga som alla människor har.

I en region med ett aktivt kulturliv som engagerar många, finns den kreativa miljö i vilken nya idéer föds och utvecklas.

Som helhet betraktat kan Skåne ge intryck av att ha ett jämförelsevis väl utvecklat kulturliv. Landskapet har ett flertal museer, teatrar, musikinstitutioner, konsthallar och gallerier.

Problemet är att institutionerna är koncentrerade till de större kommunerna på västsidan. De många små kommunernas invånare, särskilt i de östra och sydliga delarna av landskapet, har svårigheter att få del av utbudet bl.a. på grund av dåliga kommunikationer.

De stora institutionerna har ett regionalt ansvar för betydligt fler människor än kommunens egna invånare. De statliga anslagen är dock otillräckliga för att man på ett tillfredsställande sätt ska kunna uppfylla de angivna målen om spridning av kulturverksamheten. Teatrarna, orkestrarna och de fria grupperna saknar resurser för en ökning av turnéverksamheten. Kristianstads län har inte någon fast teaterensemble och är därför helt beroende av turnerande teatrar.

De statliga bidragen till teatrarna i Helsingborg och Malmö har varit oförändrade de senaste åren medan kostnaderna stigit kraftigt. Samma problem har symfoniorkestrarna i Helsingborg och Malmö.

Museerna behöver ökade resurser för att kunna ge stöd och rådgivning åt kommunerna i deras kulturminnesvårdande uppgifter. Dessa uppgifter är särskilt betydelsefulla men också krävande i ett landskap som har så många fornlämningar, byggnader och miljöer av kulturhistoriskt värde som Skåne. Allvarligt är luft- och vattenföroreningarnas nedbrytande inverkan på kulturminnen av olika slag. I Skåne har denna påverkan ökat kraftigt under senare år. Resurser har hittills saknats för inventering av skadorna, men ett stort antal skulpturer, byggnadsfasader och utsmyckningar är allvarligt skadade. Även föremål som förvaras inne i museerna angrips av förorenad luft. Man befärar t.o.m. att ännu ej uppräddade föremål av fornminneskaraktär kan förstöras av den försurade jorden.

I våra Skånemotioner 1986/87 och 1987/88 begärde vi en översyn av

fördelningen av grundbeloppen till de regionala kulturinstitutionerna. Riksdagen beslutade om en sådan våren 1987. Det är önskvärt att denna översyn görs färdig.

Mot. 1988/89
Kr274

Kulturskapare

Allt fler kulturskapare och konstnärer söker sig från Skåne till utlandet eller till Stockholm. Särskilt bildkonstnärer har svårt att försörja sig i de mindre kommunerna.

Konstnärernas villkor och förslag till förbättringar för dem behandlas i särskild motion.

Helsingborgs museum

Museisituationen i Skåne är mycket speciell och skiljer sig på flera sätt från situationen i resten av landet.

Den främsta skillnaden har länge varit att båda Skånelänen har saknat länsmuseum. Förutom ett antal lokala museer kan landskapet däremot uppvisa fyra stora museer, nämligen Kulturen i Lund, Malmö museum, Kristianstads museum och Helsingborgs museum.

Av dessa är det endast Helsingborgs museum som ännu inte åtnjuter statligt stöd. När statsbidragen för regional museiverksamhet inrättades 1977 destinerades de till landets läns museer. Eftersom Skåne inte hade några läns museer fick man skapa sådana. Genom särskilda avtal med Skånes hembygdsförbund, som svarar för huvuddelen av kulturminnesvården i Skåne, tilldelades museet i Kristianstad och Kulturen i Lund roller som läns museer i respektive län. Vid sidan av detta system fick även Malmö museum statsbidrag. Frågan om statsbidrag till Helsingborgs museum sköts på framtiden. Detta fördelningssystem missgynnar inte bara Helsingborgs museum utan också nordvästra Skåne vars 10 kommuner från båda länen har Helsingborg som ett naturligt centrum.

Helsingborgs museum består av Stadsmuseet, Fredriksdals friluftsmuseum, Vikingsbergs konstmuseum, Kärnan och Pålsjö mölla. Stadsmuseet har basutställningar om Helsingborgs historia och vissa tillfälliga utställningar. Vikingsbergs konstmuseum har samlingar av både svensk och utländsk konst. Museet har också stora samlingar av nutida skånsk konst och konsthantverk. På grund av platsbrist kan de ännu inte visas permanent. Det finns långt framskridna planer på uppförandet av ett nytt museum med betydligt större utrymnen.

Fredriksdals friluftsmuseum består av en herrgård och park från 1700-talets slut, nordvästskånska allmogebyggnader, stadskvarter från gamla Helsingborg och en stor landskapsbotanisk trädgård med Skånes vegetation och flora. Till området hör ett rosarium samt en fruktträdgård med 100 för Skåne typiska fruktsorter. Museet är på 35 hektar och därmed landets största friluftsmuseum.

Den botaniska trädgården är unik för Sverige och utgör ett betydande centrum för studiet av Skånes flora, vegetation och artskydd. Den utnyttjas intensivt av skolor i hela Skåne. Genom det internationella fröutbytet upprätthåller trädgården kontinuerliga internationella kontakter. En plane-

rad fortsatt intressant utveckling av den unika landskapsbotaniska trädgården är beroende av att statsbidrag kan erhållas.

En betydande del av verksamheten vid Helsingborgs museum är regional. I vissa avseenden täcker den hela Skåne, huvudsakligen vänder den sig till nordvästra Skåne. Sedan 1978 producerar och distribuerar museet vandringstställningar för bibliotek, vårdinstitutioner, skolor och arbetsplatser i företrädesvis nordvästra Skåne.

Vi anser det väl motiverat att Helsingborgs museum erhåller statsbidrag som regionalt museum och föreslår att 15 grundbelopp tilldelas museet fr.o.m. budgetåret 1989/90.

Skånska teatern

Skånska teatern har nu funnits i mer än 10 år i Landskrona. Det har varit en tid av intensivt konstnärligt skapande, för att inte säga nyskapande, och teatergruppens verksamhet har givit genklang långt utanför Landskrona. I dag är Skånska teatern en av vår mest kända och lovordade fria grupper. Deras föreställningar har väckt stor uppmärksamhet och varit en inspirationskälla både för publik och andra teatrar i Skåne och i landet. Men verksamheten har inneburit hårt arbete för medlemmarna, ständig penningbrist och återkommande permitteringar. År 1982 var gruppen i en krisituation som hotade att sluta med nedläggning. Flera av gruppens medlemmar sökte sig till andra teatrar. Men Skånska teatern kom igen med nya succéer. Arbetet med att nå en ännu större publik med många nya teaterbesökare har intensifierats.

Skånska teatern bedriver en omfattande utåtriktad verksamhet i förskolor, skolor, föreningar och företag. Teaterns två dramapedagoger arbetar ständigt med förskole- och lågstadiebarn. I många år har gruppen också samarbetat med amatörteaterföreningar och arbetslösa ungdomar. Både elever från teaterhögskolan och ambitiösa amatörer har fått en stor del av sin grundläggande utbildning hos Skånska teatern. Ett stort antal etablerade scenkonstnärer har arbetat med gruppen för att utveckla sin konst.

Nu är teatern i kris igen. Risker för nedläggning var överhängande våren -88 om inte ytterligare bidrag kunde erhållas. Teatern erhöi från många håll bidrag och kunde fortsätta verksamheten. Men den ekonomiska krisen kvarstår.

Gruppen erhåller ett stort bidrag från statens kulturråd och har dessutom erhållit tilläggsbidrag. Landstinget har höjt sitt bidrag kraftigt, likaså Landskrona kommun. Formellt sett har alltså alla instanser ökat sina insatser. Men anslagen räcker ändå inte för att ge gruppen drägliga arbetsvillkor och möjligheter till planering av verksamheten.

Staten har en gång tagit ansvaret för de fria grupperna. Vissa av dem har nu en väl etablerad och mångårig verksamhet bakom sig. De uppfyller alla krav på konstnärlighet, regionalt ansvar och uppsökande verksamhet. Men de är för stora för att räknas som fri grupp enligt gängse regler. Vi anser att reglerna måste anpassas efter den förändrade situation dessa grupper arbetar

1.

Skånska teaterns fortsatta verksamhet är inte enbart ett regionalt intresse. Det måste vara av riksintresse att en av våra bästa, om inte den bästa, fria

gruppen kan fortsätta sitt arbete med att skapa teater av hög kvalitet och stor konstnärlighet och som samtidigt är publikvänlig.

Vi föreslår att statens kulturråd i sin fördelning av anslag tar ett större ansvar för Skånska teatern än hittills.

Mot. 1988/89
Kr274

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär att den år 1987 av riksdagen beslutade utredningen av de statliga bidragen till regionala kulturinstitutioner snarast redovisas.

2. att riksdagen hos regeringen begär att statens kulturråd i sin fördelning av anslaget till fria teatergrupper ökar idraget till Skånska teatern.

3. att riksdagen till anslaget Bidrag till regionala museer (F 34) för budgetåret 1989/90 anvisar 15 grundbelopp utöver vad regeringen föreslagit tilldelas Helsingborgs museum.

Stockholm den 25 januari 1989

Kjell-Arne Welin (fp)

Bengt Harding Olson (fp)

Siw Persson (fp)

Karin Ahrland (fp)